

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania M. S.
przeciwko Zakładowi Emerytalno-Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 kwietnia 2024 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z dnia 28 lipca 2023 r., sygn. akt III AUa 592/22,

1. oddala zażalenie,

**2. zasądza od M. S. na rzecz Zakładu Emerytalno-Rentowego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu
zażaleniowym wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹
k.p.c.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 26 kwietnia 2023 r., III AUa 584/22, w sprawie z odwołania M. S.
przeciwko Zakładowi Emerytalno-Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i

Administracji w Warszawie od decyzji z 9 czerwca 2017 r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie i oddalił odwołanie.

Skargę kasacyjną wniósł odwołujący się, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 17.214 zł. Natomiast organ rentowy w złożonej wcześniej apelacji określił tę wartość na kwotę 7.214 zł.

Mając na uwadze powyższe rozbieżności Sąd Apelacyjny uznał za konieczne dokonanie sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie i na podstawie akt sprawy ustalił, że świadczenie emerytalne odwołującego się po waloryzacji od dnia 1 marca 2017 r. stanowiła kwota brutto 1.838,19 zł, po ponownym przeliczeniu zaskarżoną decyzją z dnia 9 czerwca 2017 r. od 1 października 2017 r. była to kwota brutto 1.247,06 zł. Zatem różnica między świadczeniem przysługującym i przyznanym stanowi kwotę 591,13 zł.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie postanowieniem z 28 lipca 2023 r., III WSC 136/23, ustalił wartość przedmiotu sporu w sprawie o wysokość emerytury policyjnej na kwotę 7.094 zł (pkt 1 i 2) oraz odrzucił skargę kasacyjną (pkt 3).

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że w myśl art. 22 k.p.c. w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok - za cały czas ich trwania. Przepis ten stanowi podstawę prawną do ustalenia wartości przedmiotu sporu (i zaskarżenia) w niniejszej sprawie, która jest sprawą o wysokość świadczenia powtarzającego się i wartość tę stanowi kwota ($591,13 \text{ zł} \times 12 = 7.093,56 \text{ zł}$) 7.094 zł (art. 126¹ § 3 k.p.c.). Jednocześnie Sąd zwrócił uwagę, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 czerwca 2021 r., I UZ 5/21 (LEX nr 3372679) wyjaśnił, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Jeżeli decyzja organu rentowego dotyczy wysokości (przeliczenia) świadczenia "na bieżąco" (czyli na przyszłość), wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia określa się z uwzględnieniem art. 22 k.p.c., zgodnie z którym w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się, wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok. Wartość ta w przypadku spraw o przeliczenie wysokości emerytury nie rośnie w czasie w związku z trwaniem postępowania sądowego, ponieważ zaskarżona do

sądu ubezpieczeń społecznych decyzja organu rentowego dotyczy stanu rzeczy (stanu prawnego i faktycznego) na datę jej wydania, nie obejmuje zatem kolejnych lat trwania postępowania sądowego. Z kolei, zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem. Przy czym, przywołany przepis art. 398² k.p.c. ma charakter bezwzględny i nie jest dopuszczalne dowolne, zależne wyłącznie od woli stron, "oznaczenie" wartości przedmiotu zaskarżenia po to, ażeby uzyskać uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie, w której skarga taka jest niedopuszczalna (patrz: postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 2020 r., II UZ 19/20, LEX nr 3074742).

Zatem biorąc pod uwagę fakt, że ustalona wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł Sąd Apelacyjny skargę kasacyjną, jako niedopuszczalną, odrzucił.

Zażalenie na powyższe postanowienie w imieniu odwołującego się wniósł jego pełnomocnik zarzucając naruszenie przepisów art. 398² § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie skarga kasacyjna nie dotyczy prawa skarżącego do świadczenia emerytalnego, a jedynie dotyczy wysokości (przeliczenia) świadczenia „na bieżąco” oraz błędne określenie przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie wartości przedmiotu sporu w sprawie na kwotę 7.094 zł. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Na wstępie należy podkreślić, że wszystkie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są co do zasady sprawami o prawa majątkowe i tak należy je traktować. Pośrednio wynika to z art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że wymienione kategorie spraw mają charakter majątkowy, jednak wartość przedmiotu zaskarżenia nie determinuje dopuszczalności skargi kasacyjnej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przysługuje co do zasady wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 10.000 zł (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe, to znaczy, że możliwe (a w niektórych przypadkach konieczne) jest oznaczenie w nich wartości przedmiotu sporu oraz wartości przedmiotu zaskarżenia, a sądy kolejnych instancji mają obowiązek egzekwowania od stron oznaczenia tej wartości oraz uprawnienie do weryfikacji podanych kwot.

Przedmiotem zażalenia jest postanowienie Sąd Apelacyjny z 28 lipca 2023 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Przyczyną odrzucenia skargi było niespełnienie warunku minimalnej wartości przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia podana przez skarżącego została zweryfikowana przez Sąd drugiej instancji w stosownej procedurze ustalającej wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość emerytury policyjnej na kwotę 7.214 zł. Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 394¹ § 1 i § 1¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Przepis art. 394¹ k.p.c. zawiera zamknięty katalog orzeczeń sądu drugiej instancji. Wydane na podstawie art. 25 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.

postanowienie o ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia po jego uprzednim sprawdzeniu z całą pewnością nie mieści się zaś w tym katalogu. Dlatego w ugruntowanym orzecznictwie przyjmuje się, że skuteczne zakwestionowanie takiego rozstrzygnięcia może nastąpić jedynie na wniosek strony zgłoszony w trybie art. 380 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c., na podstawie którego Sąd Najwyższy może, rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, rozpoznać także związane z nim wcześniejsze orzeczenie (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II UZ 2/12, LEX nr 1168881).

Przedmiotowe zażalenie dotyczy postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Jest ono motywowane odmienną oceną zastosowania art. 22 w związku z art. 398² § 1 i art. 398⁶ § 2 k.p.c. Skarżący kwestionuje sposób obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, a więc rozstrzygnięcie objęte postanowieniem z 28 lipca 2023 r. W treści zażalenia brak jednak wniosku o poddanie kontroli powyższego postanowienia. Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik, wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez adwokata lub radcę prawnego treści wprost w nich niewyrażonych (postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663; z 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946; z 29 października 2014 r., II UZ 38/14, LEX nr 1551427, 13 marca 2024 r., III UZ 18/23 niepublikowane). Brak wniosku wyłącza możliwość kontroli rozstrzygnięcia objętego postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 28 lipca 2023 r. W konsekwencji, zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 398⁶ § 2 k.p.c. musi być uznany za oczywiście bezzasadny, skoro ustalona w sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa od wartości minimalnej wymaganej zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. Okoliczność ta uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej, co Sąd drugiej instancji prawidłowo uczynił z powołaniem się na art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Ponadto należy przypomnieć, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.; por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPIUS 2000 nr 15, poz. 601; z 20 stycznia 2010 r., LEX nr 583831; z 22 lutego 2012 r.,

II UK 275/11, LEX nr 1215286 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210), w granicach jej treści i zakresu odwołania. Jeżeli decyzja organu rentowego dotyczy wysokości (przeliczenia) emerytury (lub renty) "na bieżąco" (czyli na przyszłość), wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia określa się z uwzględnieniem art. 22 k.p.c., zgodnie z którym w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok. Wartość ta w przypadku spraw o przeliczenie wysokości emerytury nie rośnie w czasie w związku z trwaniem postępowania sądowego, ponieważ zaskarżona do sądu ubezpieczeń społecznych decyzja organu rentowego dotyczy stanu rzeczy (stanu prawnego i faktycznego) na datę jej wydania, nie obejmuje zatem kolejnych lat trwania postępowania sądowego (postanowienie Sądu Najwyższego 28 stycznia 2021 r., I UZ 22/20, LEX nr 3113226).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

(r.g.)